

Масштаби розвитку соціально-відповідального інвестування у зарубіжних країнах

Смолій Л.В., к.е.н.

Уманський національний університет садівництва

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає посиленої уваги до соціально-відповідального інвестування як процесу, в якому через добровільний і усвідомлений вибір критеріїв і методів інвестування виявляється відповідальність інвестора за наслідки його інвестицій для суспільства, навколишнього середовища і їх стійкого розвитку. Соціально-відповідальні інвестиції характеризуються трьома ключовими аспектами: застосуванням принципів сталого розвитку в управлінні активами; врахуванням при виборі об'єкта інвестування поряд з традиційними фінансовими критеріями екологічних, соціальних та управлінських факторів; метою соціальних інвестицій є не тільки отримання доходу на вкладені засоби, а й створення позитивних соціальних змін, зниження негативного впливу на навколишнє середовище. Результати соціально-відповідального інвестування виявляються як в посиленні соціальної орієнтації всієї економічної системи, так і в окремих аспектах соціально-економічного розвитку, зокрема стимулюванні економічного зростання, нагромадженні людського капіталу, розвитку ринку праці, підтримці високого рівня та якості життя населення, підтримці соціальної стабільності та екологічної безпеки в суспільстві.

Соціально-відповідальне інвестування набирає все більших обертів в розвинутих країнах світу. Тут сформувалися групи інституційних та індивідуальних інвесторів, які дотримуються основних напрямів, критеріїв та методів соціально-відповідального інвестування. До інституційних інвесторів у цьому сегменті належать комерційні банки, страхові компанії і пенсійні фонди, а також інвестиційні банки та компанії, які здійснюють управління активами.

Найбільш популярною формою здійснення соціально відповідальних інвестицій є пайові інвестиційні фонди (взаємні фонди). У середині 2010 р. у Європі було 879 взаємних фондів соціально відповідального інвестування, в управлінні яких перебувало близько 75 млрд. євро, у США – 250 взаємних фондів соціально відповідальних інвестицій, в управлінні яких знаходилося близько \$316 млрд [1].

Найбільшим у світі є ринок соціально відповідальних інвестицій у США. За 18 років (1995–2013) їх обсяг зріс на 486% і на початок 2013 року становить 3,74 трлн дол. США. Для порівняння, за той самий період весь обсяг інвестицій зріс із 7 трлн дол. США до 33,3 трлн дол. США, тобто на 376%. Сьогодні фактично кожний дев'ятий долар у США вкладається з урахуванням екологічних, соціальних чи етичних факторів [2].

Серед основних тенденцій та факторів розвитку ринку соціально відповідальних інвестицій в США можна виділити наступні: професійні компанії з управління активами все частіше включають соціальні, екологічні та політичні фактори в інвестиційний аналіз у зв'язку з високим попитом на такі продукти серед приватних та інвестиційних інвесторів; на ринку з'являються нові продукти та фонди (особливо серед фондів, що включені в торги на біржах, фондів альтернативних інвестицій і фондів відповідальних інвестицій), що пропонують інвестиції з врахуванням соціальних, екологічних і політичних факторів; особливо актуальними є «зелені» інвестиції.

Європейський ринок соціально відповідального інвестування також продовжує розвиватися. Згідно з дослідженням, проведеним організацією Eurosif у 2013 році, обсяг соціально відповідальних інвестицій за три роки (2010–2013) зріс на 35% і нині становить 6,76 трлн євро. Безперечними лідерами соціально відповідального інвестування в Європі залишаються Франція та Англія. Їхня частка на європейському ринку становить 46%, тобто майже половину. Що стосується географічного розміщення соціально відповідальних інвестицій, то переважна їх більшість (85%) здійснюється в європейські компанії (з яких тільки 10% здійснюються на відповідних

внутрішніх ринках). Особливо це характерно для інвесторів з Нідерландів (91%), Іспанії (83%) та Франції (74%). Інвестиції в азіатські країни, разом з Японією, становлять 3% від загального обсягу, а країни, що розвиваються у сукупності отримують 6% інвестицій переважно від скандинавських країн та Франції [3].

Світові тенденції соціально відповідального інвестування свідчать, що ця інвестиційна стратегія привертає до себе в останні роки все більшу увагу інвесторів. Це пояснюється тим, що ринок соціально відповідального інвестування зростає значно швидше, ніж ринок традиційних інвестиційних послуг, і саме така динаміка зростання визначає його перспективність, ріст активів у цій сфері прогнозується і надалі. В Україні ж така практика поки ще не набула значного поширення. Детальний аналіз стану соціально відповідального інвестування в Україні ускладнюється неповнотою звітності вітчизняних компаній щодо фінансових вкладень в реалізацію соціальних програм різного типу. Крім того, помітними є проблеми, пов'язані з формуванням недостатньо ефективних правових і соціальних інститутів у даній сфері. Зважаючи на досвід розвинутих країн, можна стверджувати, що принципи соціально відповідального інвестування при умові усвідомлення їх необхідності на рівні держави і бізнес-спільноти, можуть стати дієвим інструментом забезпечення стійкого розвитку української економіки.

Список використаної літератури

1. Савченко Л. Соціально відповідальне інвестування / Л. Савченко // Цінні папери України. – 2011. – № 46 (691). – С. 13-18.
2. Report on Sustainable and Responsible Investing Trends in the United States 2012 [Electronic resource] // Social Investment Forum Foundation. – Режим доступу : <http://ussif.org/resources/pubs/documents/USSIFTrends2012ES.pdf>.
3. European SRI Study 2013 Revised edition [Electronic resource] / / Eurosif. – Режим доступу : http://www.eurosif.org/images/stories/pdf/Research/Eurosif_2013_SRI_Study.pdf